

> Retouradres: RIVM/VSP/BGGO, Postbus 1, 3720 BA Bilthoven.

**Directoraat-generaal
Milieu en Internationaal**
Directie Veiligheid en
Risico's

RIVM/VSP/Bureau GGO
Antonie van
Leeuwenhoeklaan 9
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.ggo-
vergunningverlening.nl

Contactpersoon
Bureau GGO

T 030 274 2793
F 030 274 4401
bggo@rivm.nl

Ons kenmerk
IG 16-283_2.8-000.bes.1

Uw kenmerk

Beschikking GGO IG 16-283_2.8-000

Aanleiding

1. De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu heeft op 11 augustus 2016 een aanvraag, gedateerd 9 augustus 2016, van Limgroup B.V. ontvangen met als titel "Functionele analyse van plantengenen door het inbrengen van plantengenen of het aanbrengen van mutaties in aanwezige plantengenen in Asperge".
2. Het gaat om een aanvraag om een categorie van fysische inperking en inperkingsniveau aan door Limgroup B.V. omschreven ingeperkt gebruik toe te kennen als bedoeld in artikel 2.8, derde lid, van het Besluit genetisch gemodificeerde organismen milieubeheer 2013. Limgroup B.V. stelt zich namelijk op het standpunt dat de risicobeoordeling met betrekking tot het door hem omschreven ingeperkt gebruik niet overeenkomstig bijlage 5 bij de Regeling genetisch gemodificeerde organismen milieubeheer 2013 kan worden uitgevoerd.

Begripsbepalingen

3. In deze beschikking wordt verstaan onder:
 - a. Besluit ggo: Besluit genetisch gemodificeerde organismen milieubeheer 2013;
 - b. Regeling ggo: Regeling genetisch gemodificeerde organismen milieubeheer 2013;
 - c. inperkingsniveau: inperkingsniveau zoals bedoeld in artikel 1.5, eerste lid, van het Besluit ggo en het bepaalde bij en krachtens artikel 2.7, derde lid, van het Besluit ggo.
4. De in deze beschikking genoemde categorieën van fysische inperking zijn de categorieën van fysische inperking zoals aangegeven in bijlage 4 bij het Besluit ggo.

Wettelijk kader en gevolgde procedure

5. Het wettelijk beoordelingskader bestaat uit afdeling 2.2.1 van het Besluit ggo en afdeling 2.3 van de Regeling ggo.
6. Deze beschikking is voorbereid met toepassing van titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht.

7. De aanvraag is aangevuld. De aanvullingen zijn ontvangen op 14 september 2016 en 26 september 2016.

8. De aanvraag, inclusief de aanvullende informatie, is gecontroleerd op volledigheid. Deze beschikking is gebaseerd op een volledige aanvraag.

9. De Commissie Genetische Modificatie (hierna: COGEM) is om advies gevraagd. Dit advies is ontvangen op 12 september 2016 en heeft het kenmerk: CGM/160912-01.

**Directoraat-generaal
Milieu en Internationaal
Directie Veiligheid en
Risico's**

Overwegingen

Ons kenmerk
IG 16-283_2.8-000.bes.1

10. Op grond van artikel 2.8, derde lid, van het Besluit ggo kan de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu op verzoek van een gebruiker een inperkingsniveau in combinatie met een categorie van fysische inperking aan ingeperkt gebruik toekennen, indien de risicobeoordeling niet overeenkomstig bijlage 5 bij de Regeling ggo kan worden uitgevoerd.

11. De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu toetst aanvragen als bedoeld in artikel 2.8, derde lid, van het Besluit ggo, aan het wettelijk beoordelingskader, namelijk aan het belang van de bescherming van de gezondheid van de mens en van het milieu. Hij doet dat aan de hand van bijlage 8 bij de Regeling ggo.

12. Artikel 2.21, eerste lid, van het Besluit ggo biedt de mogelijkheid van maatwerkvoorschriften. De maatwerkvoorschriften kunnen de bij het Besluit ggo en de Regeling ggo vastgestelde maatregelen ter bescherming van de mens en het milieu invullen of aanvullen. De maatwerkvoorschriften mogen ook afwijken van die vastgestelde maatregelen (zie artikel 2.21, tweede lid, van het Besluit ggo).

13. De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu kan een besluit om de verplichting op te leggen te voldoen aan maatwerkvoorschriften ambtshalve nemen en op ieder moment gedurende het ingeperkt gebruik. Artikel 2.21, eerste lid, van het Besluit ggo vormt de grondslag voor een dergelijke beslissing.

14. Limgroep B.V. heeft een risicobeoordeling uitgevoerd overeenkomstig bijlage 8 bij de Regeling ggo. Die risicobeoordeling leidt tot inschaling op:

Dictum onder I: inperkingsniveau I en ML-I.
Dictum onder II: inperkingsniveau I en PC-I.
Dictum onder III: inperkingsniveau I en PCM-I en PKM-I.
Dictum onder IV: inperkingsniveau I en PKa-I.
Dictum onder V: inperkingsniveau I en PKb-I.
Dictum onder VI: inperkingsniveau II-k en PCM-II en PKM-II.
Dictum onder VII: Inperkingsniveau I en PL-I.

15. Limgroep B.V. verzoekt om aan het ingeperkt gebruik als bedoeld in:

Dictum onder I: inperkingsniveau I en ML-I toe te kennen.
Dictum onder II: inperkingsniveau I en PC-I toe te kennen.
Dictum onder III: inperkingsniveau I en PCM-I en PKM-I toe te kennen.
Dictum onder IV: inperkingsniveau I en PKa-I toe te kennen.
Dictum onder V: inperkingsniveau I en PKb-I toe te kennen.
Dictum onder VI: inperkingsniveau II-k en PCM-II en PKM-II toe te kennen.
Dictum onder VII: Inperkingsniveau I en PL-I toe te kennen.

16. Limgroep B.V. heeft daarbij op grond van artikel 20, vijfde lid, van de Regeling ggo bij zijn verzoek een toelichting op het verzoek overgelegd, onderbouwd door middel van het verslag risicobeoordeling overeenkomstig bijlage 8 bij de Regeling ggo.

17. Bij het opstellen van de beschikking is het COGEM-advies, met het kenmerk CGM/160912-01, gevolgd. Dit advies geeft aan dat het verzoek kan worden

ingewilligd. De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu kan zich met dit advies verenigen.

18. Voor de motivering van deze beschikking wordt verwezen naar de inhoud van het COGEM-advies. Dit advies is bijgevoegd.

19. De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu is op basis van de gegevens uit de aanvraag en op basis van het COGEM advies van oordeel dat er specifieke risico's aan deze handelingen verbonden zijn, die het noodzakelijk maken om maatwerkvoorschriften op te leggen. Deze voorschriften zullen daarom bij deze beschikking worden opgelegd.

**Directoraat-generaal
Milieu en Internationaal**
Directie Veiligheid en
Risico's

20. Met de in de aanvraag en aanvullende informatie omschreven maatregelen, de maatwerkvoorschriften en de inschaling wordt een passende bescherming geboden.

Ons kenmerk
IG 16-283_2.8-000.bes.1

21. Dit betekent dat aan het ingeperkt gebruik in:

Dictum onder I: de voorschriften van bijlage 9, onderdeel 9.1.1.1, van de Regeling ggo zijn verbonden.

Dictum onder II: de voorschriften van bijlage 9, onderdeel 9.1.2.1, van de Regeling ggo zijn verbonden.

Dictum onder III: de voorschriften van bijlage 9, onderdeel 9.1.5.1, van de Regeling ggo zijn verbonden.

Dictum onder IV: de voorschriften van bijlage 9, onderdeel 9.1.3.1, van de Regeling ggo zijn verbonden.

Dictum onder V: de voorschriften van bijlage 9, onderdeel 9.1.3.2, van de Regeling ggo zijn verbonden.

Dictum onder VI: de voorschriften van bijlage 9, onderdeel 9.1.5.2, van de Regeling ggo zijn verbonden.

Dictum onder VII: de voorschriften van bijlage 9, onderdeel 9.1.1.2, van de Regeling ggo zijn verbonden.

22. Gezien de voorgaande overwegingen zal het verzoek worden ingewilligd.

Besluit

I De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu besluit aan de activiteiten, beschreven in de aanvraag,

Activiteiten:	Handelingen met planten in associatie met genetisch gemodificeerde disarmed <i>Rhizobium radiobacter</i> ;
gastheren:	<i>Asparagus officinalis</i> ;
vectoren:	de genetisch gemodificeerde <i>R. radiobacter</i> ('disarmed' stammen) beschreven in onderdeel A;
donorsequenties:	gekaracteriseerde genomische en cDNA sequenties, niet coderend voor een schadelijk genproduct (land-, tuinbouw-, fruit- en siergewassen, micro-organismen van lijst A1, bijlage 2, micro-organismen van bijlage 4 van ten hoogste pathogeniteitsklasse 2).

inperkingsniveau I in combinatie met ML-I toe te kennen.

II De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu besluit aan de activiteiten, beschreven in de aanvraag,

Activiteiten: Handelingen met planten in associatie met genetisch gemodificeerde disarmed *Rhizobium radiobacter*;
gastheren: *Asparagus officinalis*;
vectoren: de genetisch gemodificeerde *R. radiobacter* beschreven in onderdeel A;
donorsequenties: gekarakteriseerde genomische en cDNA sequenties, niet coderend voor een schadelijk genproduct (land-, tuinbouw-, fruit- en siergewassen, micro-organismen van lijst A1, bijlage 2, micro-organismen van bijlage 4 van ten hoogste pathogeniteitsklasse 2).
inperkingsniveau I in combinatie met PC-I toe te kennen.

**Directoraat-generaal
Milieu en Internationaal**
Directie Veiligheid en
Risico's

Ons kenmerk
IG 16-283_2.8-000.bes.1

III De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu besluit aan de activiteiten, beschreven in de aanvraag,

Activiteiten: Handelingen met planten in associatie met genetisch gemodificeerde disarmed *Rhizobium radiobacter*;
gastheren: *Asparagus officinalis*;
vectoren: de genetisch gemodificeerde *R. radiobacter* beschreven in onderdeel A;
donorsequenties: gekarakteriseerde genomische en cDNA sequenties, niet coderend voor een schadelijk genproduct (land-, tuinbouw-, fruit- en siergewassen, micro-organismen van lijst A1, bijlage 2, micro-organismen van bijlage 4 van ten hoogste pathogeniteitsklasse 2).

inperkingsniveau I in combinatie met PCM-I en PKM-I toe te kennen, met dien verstande dat deze activiteiten worden uitgevoerd onder toepassing van:

- De aanvullende voorschriften opgenomen in bijlage 9 van de Regeling ggo voor genetisch gemodificeerde planten aangeduid als insectenbestuivers.

IV De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu besluit aan de activiteiten, beschreven in de aanvraag,

Activiteiten: Handelingen met genetisch gemodificeerde planten;
gastheren: *Asparagus officinalis*;
donorsequenties: gekarakteriseerde genomische en cDNA sequenties, niet coderend voor een schadelijk genproduct (land-, tuinbouw-, fruit- en siergewassen, micro-organismen van lijst A1, bijlage 2, micro-organismen van bijlage 4 van ten hoogste pathogeniteitsklasse 2).

inperkingsniveau I in combinatie met PKa-I toe te kennen, met dien verstande dat deze activiteiten worden uitgevoerd onder toepassing van de volgende aanvullende voorschriften:

- De verspreiding via wortelstokken wordt voorkomen;

En met dien verstande dat deze activiteiten worden uitgevoerd onder toepassing van:

- De aanvullende voorschriften opgenomen in bijlage 9 van de Regeling ggo voor genetisch gemodificeerde planten aangeduid als insectenbestuivers.

V De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu besluit aan de activiteiten, beschreven in de aanvraag,

Activiteiten: Handelingen met genetisch gemodificeerde planten;
gastheren: *Asparagus officinalis*;
donorsequenties: gekarakteriseerde genomische en cDNA sequenties, niet coderend voor een schadelijk genproduct (land-, tuinbouw-, fruit- en siergewassen, micro-organismen van lijst A1, bijlage 2, micro-organismen van bijlage 4 van ten hoogste pathogeniteitsklasse 2).

inperkingsniveau I in combinatie met PKb-I toe te kennen.

**Directoraat-generaal
Milieu en Internationaal**
Directie Veiligheid en
Risico's

Ons kenmerk
IG 16-283_2.8-000.bes.1

VI De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu besluit aan de activiteiten, beschreven in de aanvraag,

Activiteiten: Handelingen met planten in associatie met genetisch gemodificeerde *Rhizobium rhizogenes*;
gastheren: *Asparagus officinalis*;
vectoren: de genetisch gemodificeerde *R. rhizogenes* beschreven in onderdeel B;
donorsequenties: gekarakteriseerde genomische en cDNA sequenties, niet coderend voor een schadelijk genproduct (land-, tuinbouw-, fruit- en siergewassen, micro-organismen van lijst A1, bijlage 2, micro-organismen van bijlage 4 van ten hoogste pathogeniteitsklasse 2).

inperkingsniveau II-k in combinatie met PCM-II en PKM-II toe te kennen, met dien verstande dat deze activiteiten worden uitgevoerd onder toepassing van:

- De aanvullende voorschriften opgenomen in bijlage 9 van de Regeling ggo voor genetisch gemodificeerde planten aangeduid als insectenbestuivers.

VII De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu besluit aan de activiteiten, beschreven in de aanvraag,

Activiteiten: Handelingen met genetisch gemodificeerde planten;
gastheren: *Asparagus officinalis*;
donorsequenties: gekarakteriseerde genomische en cDNA sequenties, niet coderend voor een schadelijk genproduct (land-, tuinbouw-, fruit- en siergewassen, micro-organismen van lijst A1, bijlage 2, micro-organismen van bijlage 4 van ten hoogste pathogeniteitsklasse 2).

inperkingsniveau I in combinatie met PL-I toe te kennen.

A

Beschrijving van genetisch gemodificeerde micro-organismen van lijst A1;

gastheren: *Rhizobium radiobacter*;
stammen: ('disarmed' stammen);
vectoren: vectoren vermeld in lijst A2 van bijlage 2 van de Regeling;
donorsequenties: gekarakteriseerde genomische en cDNA sequenties, niet coderend voor een schadelijk genproduct (land-, tuinbouw-, fruit- en siergewassen, micro-organismen van lijst A1, bijlage 2, micro-organismen van bijlage 4 van ten hoogste pathogeniteitsklasse 2).

B

Beschrijving van genetisch gemodificeerde micro-organismen van klasse 2;

gastheren: *Rhizobium rhizogenes*;

vectoren: vectoren vermeld in lijst A2 van bijlage 2 van de Regeling;

donorsequenties: gekarakteriseerde genomische en cDNA sequenties, niet coderend voor een schadelijk genproduct (land-, tuinbouw-, fruit- en siergewassen, micro-organismen van lijst A1, bijlage 2, micro-organismen van bijlage 4 van ten hoogste pathogeniteitsklasse 2).

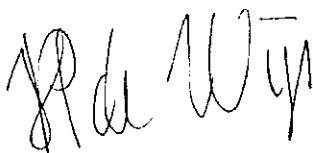
**Directoraat-generaal
Milieu en Internationaal**
Directie Veiligheid en
Risico's

26 september 2016,

DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU,

namens deze:

het hoofd van het Bureau Genetisch gemodificeerde organismen,

H.P. de Wijs

Ons kenmerk
IG 16-283_2.8-000.bes.1

Voor nadere informatie over dit besluit kunt u terecht bij Bureau ggo. Op grond van de Algemene wet bestuursrecht kunnen belanghebbenden een bezwaarschrift indienen tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop dit is bekendgemaakt. Het bezwaarschrift moet worden gericht aan de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu

RIVM/VSP/Bureau GGO

Postbus 1

3720 BA Bilthoven.

Het bezwaarschrift dient te zijn ondertekend en ten minste te bevatten:

- naam en adres van de indiener;
- de dagtekening;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaarschrift zich richt (datum en nummer of kenmerk);
- een opgave van de redenen waarom men zich met het besluit niet kan verenigen;
- zo mogelijk een afschrift van het besluit waartegen het bezwaarschrift zich richt.

Het niet voldoen aan deze eisen kan leiden tot niet-ontvankelijkheid van het bezwaarschrift.